

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

РЕЦИКЛИРАНЕТО: КАКВО НЕ ЗНАЕМ ЗА НЕГО?

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Съществуват три вида рециклиране, които са повече или по-малко ефективни при подновяване на стойността и качеството на преработения материал.

UPCYCLING

превръща даден материал в нещо с по-голяма от първоначалната стойност. **Пример:** Парчета плат се превръщат в нова чанта.

RECYCLING

или рециклиране е процес на преработка на продукт или суровина за създаване на нов продукт. **Пример:** Рециклирането на парчета плат, които могат да се използват за нов текстил.

DOWN-CYCLING

създава продукт с по-нисък клас.

Пример: Създаването на вестникарска или опаковъчна хартия след преработка на хартия за принтери.

ВСЕКИ ЕДИН ОТ НАС ДОПРИНАСЯ КЪМ ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, РЕЦИКЛИРАЙКИ ИЗПОЛЗВАНИТЕ ОТ НЕГО ПРОДУКТИ И МАТЕРИАЛИ.

Източници: Metabolic

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

КРЪГОВА ИКОНОМИКА

Статистиката сочи, че ако човечеството продължава да използва земните ресурси по начина, по който го прави днес, до 2050 г. ще му бъдат необходими ресурсите на 3 планети от типа на Земята.

Светът генерира 2,01 млрд. тона отпадъци годишно. Ако не се предприемат спешни мерки, отпадъците ще се увеличат със **70% и ще достигнат до 3,4 млрд. тона до 2050 г.**

РЕШЕНИЕ:
**КРЪГОВА
ИКОНОМИКА**

- **Удължено споделяне** и заемане
- **Повторна употреба**
- Поправка и **рециклиране** на съществуващи продукти и стоки
- В резултат на **по-малко потребление на енергия**: намалено изхвърляне на отпадъци и ограничаване на замърсяването на околната среда.

Източник: Световната банка

ЦЕЛ 12

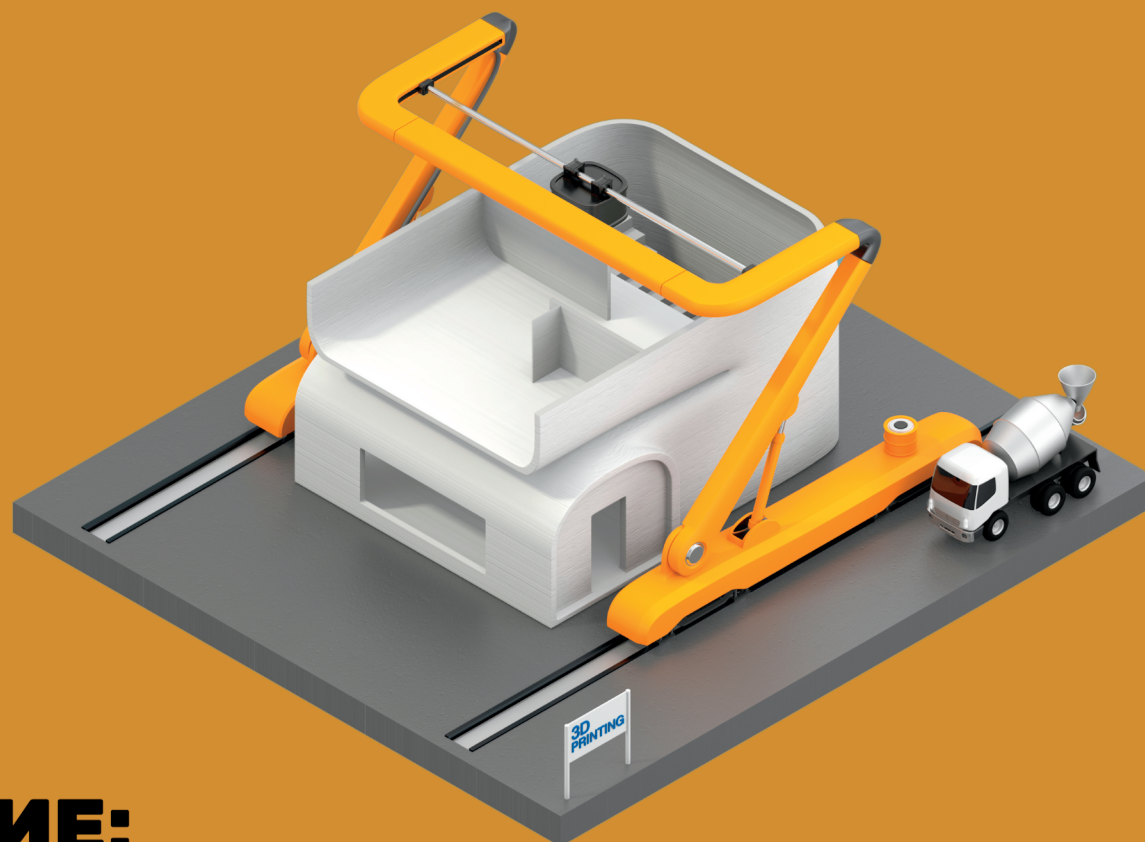
ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

3D КЪЩИ

НЕДОСТИГЪТ НА ЖИЛИЩА ВЕЧЕ Е РЕШИМ БЕЗ ВРЕДА ЗА ПРИРОДАТА

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Според ООН до 2030 г. около 3 млрд. души или **40% от населението** на света, ще **имат нужда от достъпни жилища**. Построяването на нови сгради може да създаде трудности за постигане на климатичните цели за 2030 г. Бетонът, който най-често се използва в строителството съдържа цимент, чиято изработка е отговорна за 8% от всички произвеждани от човека въглеродни емисии.

РЕШЕНИЕ:

- Строителство на **3D принтирани къщи** чрез употребата на индустриални 3D принтери
- **Намаляване на материалите**, труда и времето, необходими за изграждането им, което ще доведе и до по-достъпни цени
- Изградени от **устойчиви дървесни влакна** и биологични смоли
- Бързо и лесно сглобяване на къщата и **по-лесен достъп** до труднодостъпни и неразвити селски райони
- Къщата може да се рециклира напълно в края на жизнения ѝ цикъл, с което значително **намалява отпечатъка** от строителството ѝ върху природата

Източник: UN-Habitat (програма на Обединените нации за населените места и устойчиво градско развитие); Университет Мейн

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

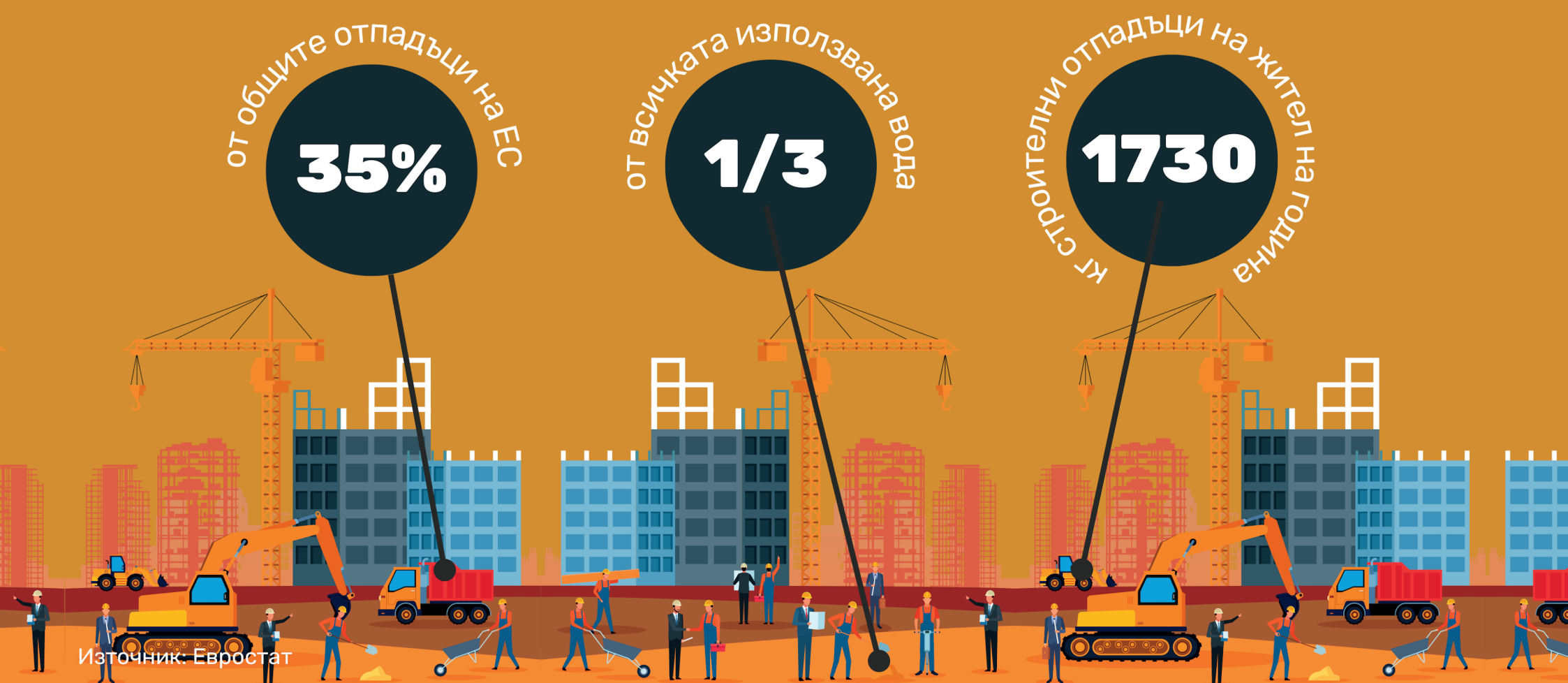
ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Близо половината от всички добивни материали се използват в строителството, като същевременно секторът е отговорен и за повече от **35% от общите отпадъци на ЕС**. 250 метрични тона въглероден диоксид, **1/3 от всичката използвана вода** и 1/3 от общия обем на генерираните отпадъци принадлежат на строителството. По-ефективното използване на материалите може да допринесе за намаляването на тези отпадъци с **80%**.

В България строителните отпадъци представляват **6,6% от всички производствени отпадъци**. Страната ни също така отчита многократно по-ниски стойности от средните за ЕС по показателя кг строителни отпадъци на жител на година – през 2016 г. средната стойност за ЕС е 1 730 кг, а за България – едва 293 кг. **България е била на последно място в ЕС по оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване.**

РЕШЕНИЕ:

Рециклиране на строителните отпадъци

Източник: Евростат

Реализира се от ESG Lab и студентите от МП „Отговорно и устойчиво управление“ в Стопански факултет на СУ.

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

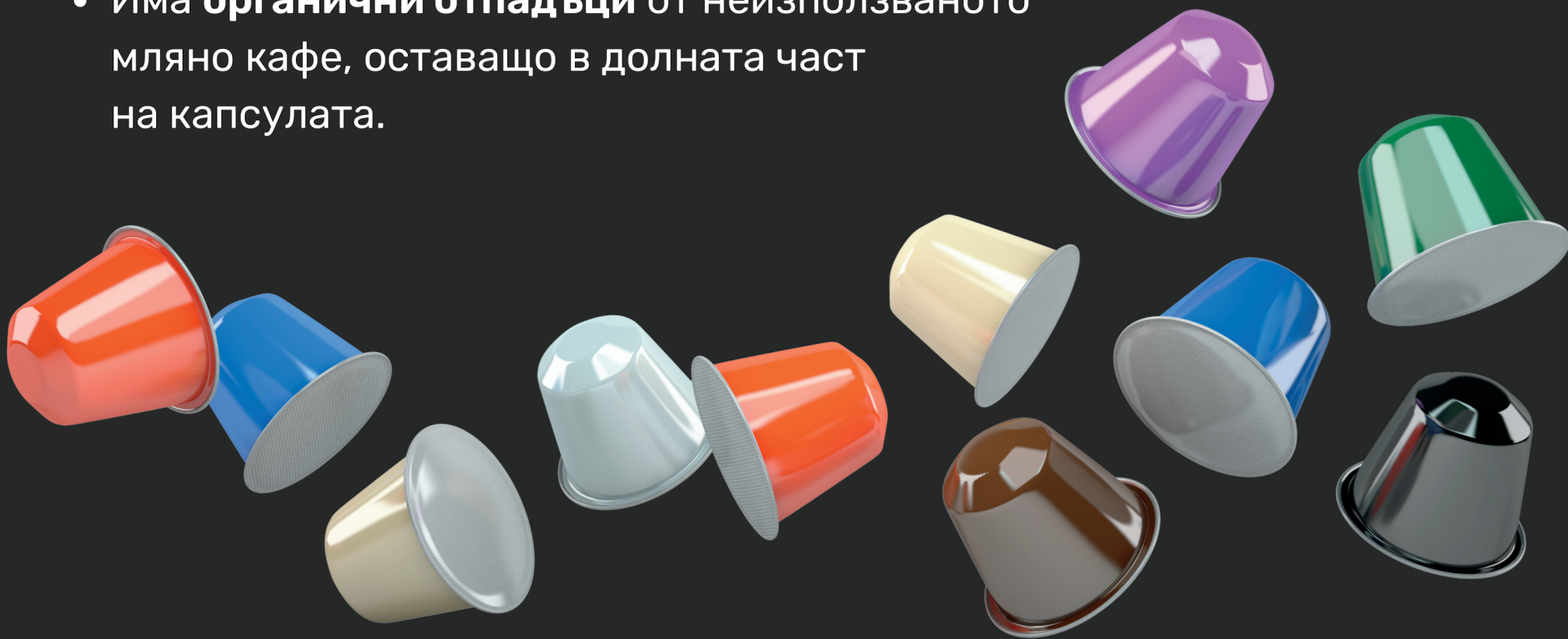
НА ЧАША КАФЕ С НЕУТРАЛЕН ВЪГЛЕРОДЕН ОТПЕЧАТЪК

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Капсулите за кафе не се считат за опаковка според Наредбата за опаковките и отпадъците и поради тази причина **не могат да се рециклират в жълтия контейнер за рециклиране.**

Капсулите са трудно рециклируеми поради 2 причини:

- Изградени са от **различни видове пластмаса** и други материали
- Има **органични отпадъци** от неизползваното мляно кафе, оставащо в долната част на капсулата.

РЕШЕНИЕ:

- Рециклиране на капсули в **магазините на Nespresso и Dolce Gusto**
- Използване на утайката на **кафето като компост**
- **Биополимерна капсула** от Caffe Vergnano
- Уреди за **рециклиране на алуминиеви капсули** в домашни условия

Източник: Неспресо, Долче Густо

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

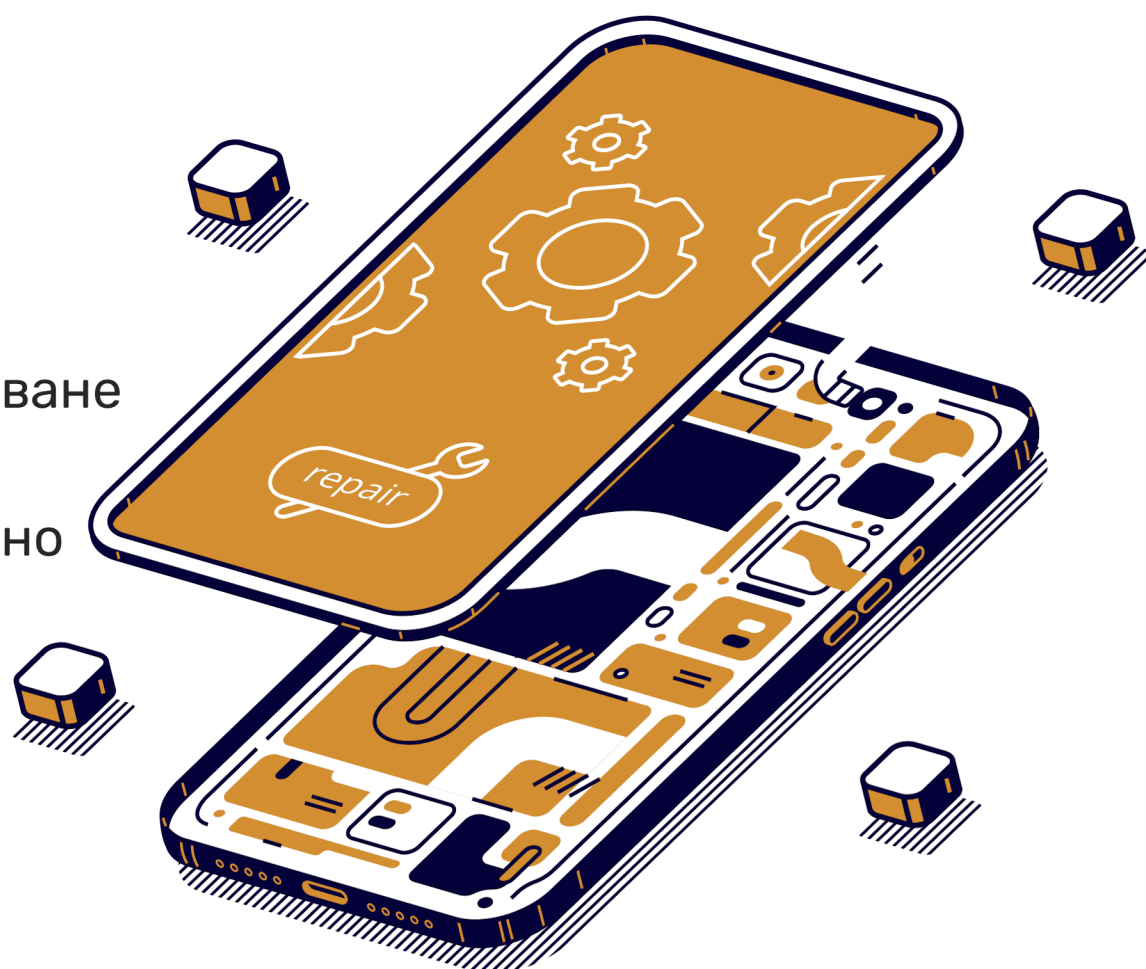
ЕЛЕКТРИЧЕСКИ И ЕЛЕКТРОННИ ОТПАДЪЦИ НАЙ-БЪРЗО РАСТЯЩАТА ГРУПА ОТПАДЪЦИ

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Стандартният смартфон съдържа до 62 различни метала. Отпадъците, които се генерират от производството на 1 един смартфон, тежат около 86кг.

Какво се рециклира?

- 52,7% големи домакински електроуреди
- 14,6% потребителско оборудване и фотоволтаични панели
- 14,1% IT и телекомуникационно оборудване
- 10,1% на малки домакински електроуреди
- 8,4% други продукти

България е една от водещите държави в ЕС по рециклиране на електрически и електронни уреди. През 2017 г. страната ни рециклира 66,8% от този вид отпадъци или с 25% над средното за Съюза ниво.

РЕШЕНИЕ:

 Рециклиране на електроника в отредените за това пунктове

 Закупуване на електроника втора употреба

Източник: Евростат, Шведската асоциация за управление и рециклиране на отпадъци

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

ПЛАСТМАСОВИ ОТПАДЪЦИ

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

- ЕС генерира ежегодно около **26 млн. тона** пластмасови отпадъци, от които само 1/3 са били рециклирани през 2018 г.
- Отпадъците, които не се рециклират, се депонират на сметищата или биват изгаряни, което води до **замърсяване на почвите и водите**.
- **България е на второ място в ЕС** по дял на рециклираните отпадъци от пластмаса.

ЗА КАКВО СЕ ИЗПОЛЗВА ПЛАСТМАСАТА?

39,9%

Опаковки

19,8%

Сроителство

6,2%

Електричество

3,4%

Сел. стопанство

4,1%

Домакинство

РЕШЕНИЯ:

- **Увеличаване на рециклирането** и принципите на кръговата икономика
- **Намаляване употребата** на пластмасови торбички, продукти, бутилки
- **Въвеждане на мерки за стимулиране на употреба** на рециклирана пластмаса

Източник: Евростат, Европейски зелен пакт

Реализира се от ESG Lab и студентите от МП „Отговорно и устойчиво управление“ в Стопански факултет на СУ.

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

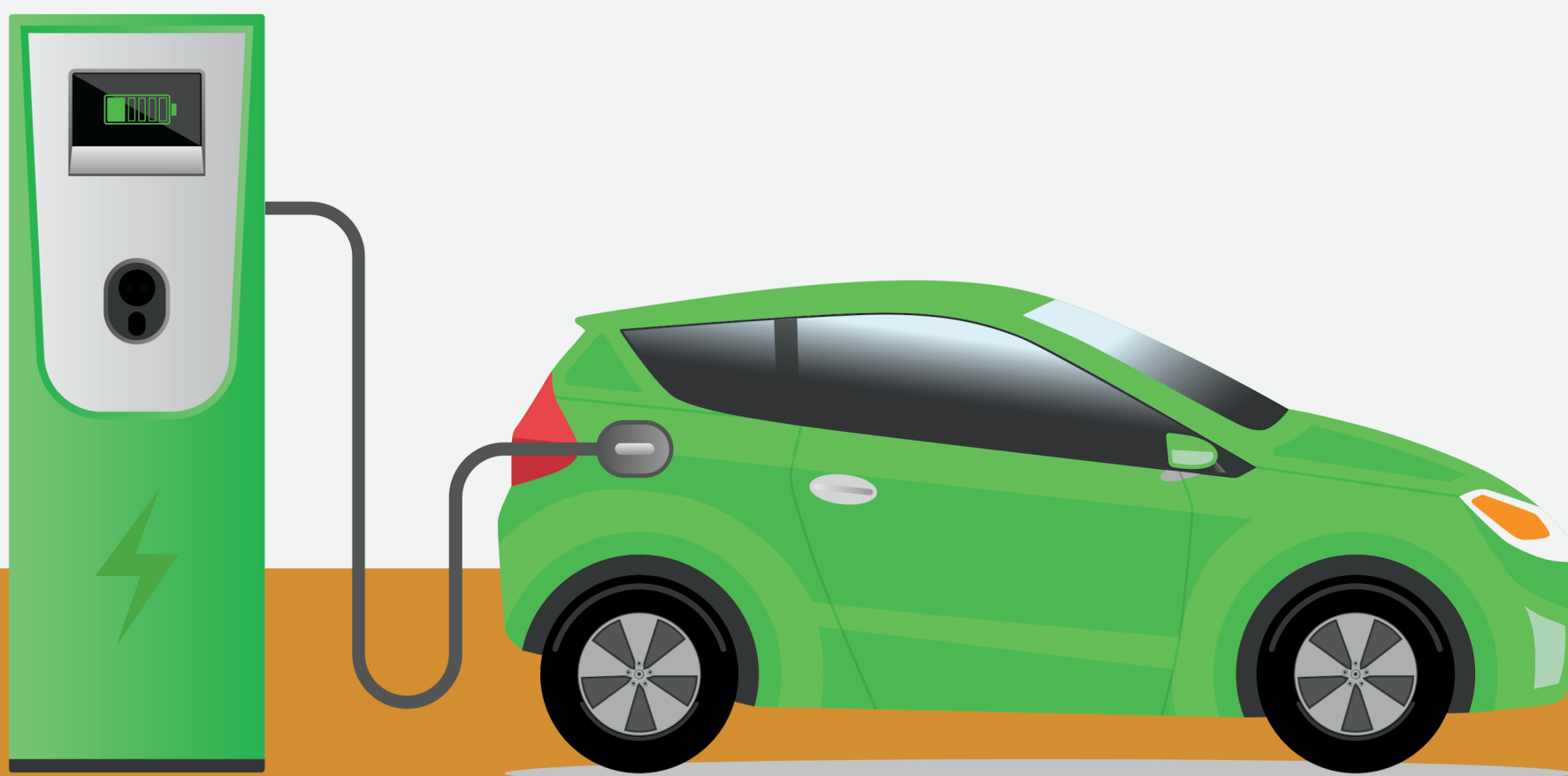
ОТПАДЪЦИ ОТ АКУМУЛАТОРНИ БАТЕРИИ И ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

- Има ограничен достъп до основни суровини: литий, никел, кобалт, манган и графит
- Наблюдава се недостиг на акумулаторни елементи
- ЕС е зависим от вноса на акумулаторни елементи

РЕШЕНИЯ:

- **Диверсифициране на източниците** на тези материали
- Преход към **кръгова икономика** чрез възстановяване, повторно използване и рециклиране на акумулаторите и техните елементи

Източник: Европейска комисия

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

ОТПАДЪЦИ В МОРЕТАТА

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Пластмасите съставляват **85%** от морските отпадъци. Всяка година в океаните навлизат **11 млн. метрични тона**, като се очаква до 2040 г. обемът им да се утрои. Някои предвиждат, че по тегло **до 2050 г. в моретата ще има повече пластмаса, отколкото риба.**

НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИ ОТПАДЪЦИ В МОРЕТО:

- Пластмаси, найлонови опаковки и пликосе за еднократна употреба
- Разкъсани рибарски мрежи
- Въжета
- Угарки от цигари

РЕШЕНИЕ:

- **Депото за отпадъци в моретата**, включваща приложение за наблюдение на отпадъците в моретата, изхвърлени на европейските плажове.
- Проекти като **In-No-Plastic** и **AQUA-LIT** изследват начините за намаляване на приноса на хората и свързаните с морето индустрии за замърсяването с пластмасови отпадъци.

Източник: Европейска агенция за околната среда; In-No-Plastic и AQUA-LIT

ЦЕЛ 12

ОТГОВОРНО ПОТРЕБЛЕНИЕ И ПРОИЗВОДСТВО

ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

ЗНАЕТЕ ЛИ, ЧЕ:

Човечеството изхвърля над 1 млрд. тона храна годишно, което е причина за 10% от парниковите газове в световен мащаб.

Разхищението на храни води до замърсяване на въздуха. При гниенето на храната се освобождава метан, който е много по-вреден от CO2.

През 2018 г. в България са изхвърлени близо **500 000 тона** хранителните отпадъци. От тях 57% са от домакинствата, а останалите – от производствените и преработвателните процеси, търговията и услугите.

КАК ДА НАМАЛИМ

● ХРАНИТЕЛНИТЕ ОТПАДЪЦИ ВКЪЩИ:

Планирайте, избирайте сезонни продукти, пазарувайте насипно, бъдете креативни и замразявайте излишната храна.

ДОБРА ПРАКТИКА

Българската хранителна банка предлага решение за годна храна, която иначе би била унищожена, да бъде превръщана в храна за нуждаещите се.

Източник: ООН, Българска хранителна банка, Zero Waste